

M. 11034:1.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Alfr. Sjöberg,
Härad: Västbo. Adress: Lanna.
Socken: Kulltorp. Berättat av:
Uppteckningsår: 1948. Född år 1877 i Lanna

Platsen för vigsel och dop.

Vigsel.

Vigsel skedde alltid sedan ällstatider i kyrkan och fortsatte ända till 1900-talet. Noga räknat till 1907 eller 1908. Intill dessa år var det en allmän regel att man skulle vigas i kyrkan. Någon gång förekom visserligen även vigsel i prästgården, men detta hörde till undantagen. Det ansågs och gör så ännu, vara finare att vigas i kyrkan. Fanns dock vissa personer som föredrogo vigsel i hemmet. Det då sådant folk som hyste en viss antipati mot kyrkan. Eller som av blygsamhet ville vigas i hemmet. Om bruden vid vigsel tillfället var gravid skedde alltid vigseln hemma. Det fanns också, åtminstone här på orten, en del "storbönder" som ställde till med vigsel för sina döttrar i hemmet, kanske mest för att imponera på gästerna med sina många ägodelar. Det var alltid i brudens hem vigseln skedde. Kalas förekom alltid vid vigsel i hemmet allt efter råd och lägenhet. Till detta bjöds alltid både prästen, prästfrun och i allmänhet även klockaren, ty naturligtvis skulle det sjungas både vid början och slutet på bröllopsmiddagen. I övrigt bjödes släktingar och de närmaste grannarna och en del goda vänner. I kyrkan vigdes folk av alla stånd och klasser, men det rådde förr en ganska stor skillnad mellan rika och fattiga. Förutom att de rika alltid förde "stat", eller som det här hette "statade", skulle alltid prästfrun följa bruden. Vigseln förekom för det mesta i samband med gudstjänsten, nästan i regel före tjänstens början, men även någon gång efter denna. Då någon av den s.k. allmogen vigdes skulle bruden förr alltid medföra konfekt s.k. "polkagrisar", som delades ut i de närmaste bänkarna. I brist på konfekt hade man med "Hofmansdroppar" behandlade sockerbitar. I brudens hem var alltid anordnat kalas, som oftast varade i dagarna tre. Till detta bjöds, som ovan omtalats, både präst och klockare samt släktingar och vänner. I prästgården brukade i regel torpare, småbönder och tjänstefolk vigas. Dessa hade dock

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 11034:2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Alfr. Sjöberg
Härad: Västbo Adress: Lanna
Socken: Kulltorp Berättat av:
Uppteckningsår: 1948 Född år 1877 i Lanna

Och då bjöd prästen vanligen på lite traktering. Dessa hade knappast någon bjudning, ty härtill hade vanligen ingen råd till. De gingo till sina sysslor så snart de kommit hem efter vigseln och fått av sig helgdagskläderna. Dessa voro åtminstone förr lånta av bekanta, och måste därför noga aktas. Någon gång hände att husbonden ordnade både med ~~vigse~~ vigsel och traktering, om tjänstefolket voro särskilt omtäckta och deras husbonde en man som satte värde på goda tjänare. Detta förekom här så sent som på 1930-talet. Hemmavigsell förekommer numera högst sällan här på orten. Men det är först på 1940-talet denna förändring blivit märkbar.

Dop.

Här i församlingen var som regel att dopet skulle ske i kyrkan. Dop i hemmen förekom även men var ingalunda någon regel. Det var blott på vintertid och omså skarp kyla rådde, att man ej vågade utsätta barnet för risken att förfrysa, om nu vägen till kyrkan var lång. Endast sällan föfekom något kalas vid dopi hemmet. Någon gång blevo prästen, gudmodern, faddrarna bjudna på traktering. Herrskaperna och den burgnare befolkningen döpte alltid sina barn i kyrkan hur dan väderleken än var. Dop skedde alltid i samband med gudstjänsten, dock i de flästa fall före denna. För kunde dop någon enstaka gång förekomma i sakristian innan man fått värme i kyrkan. ~~kyrka~~ Värme fick kyrkan först år 1897 då en gjutjärns kamin insattes. Sedan 1945 uppvärms den på elektrisk väg. Sällan förekom någon bjudning i hemmen efter dopet.

Dop förekom även i prästgården och alltid på expeditionen. Och då bjöd prästen på traktering. I gamla tider berättar man att trakteringar utgjordes av av smörgås och ett glas mjölk eller hembrygt svagdricka. Man bjöds alltid i köket. I senare tider ersattes mjölken av kaffe. För längesedan i tiden kvittrades denna välfägnad med en slant. Men ingen bjudning i hemmet förekom. Här i socknen förrättades aldrig dop på andra ställen än i kyrkan, hemmet eller prästgården. Obesuttna och

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 11034:3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Alfr. Sjöberg
Härad: Västbo Adress: Lanna
Socken: Kulltorp Berättat av:
Uppteckningsår: 1948 Född år 1877 i Lanna

Fattiga läto alltid döpa sina barn i prästgården. Hos dessa var aldrig någon bjudning. Endast gudmodern skulle ha någon traktering därför att denna alltid medförde en gåva till barnet. Sedan 1945 har en märkbar förändring kunnat iakttagas beträffande platsen för dop. Så att dop i kyrkan blivit betydligt mera vanliga än förr, man kan nästan säga att de blivit regel. Även sådana familjer som kanske inte på år och dag göra något besök i kyrkan likväl låta döpa sina barn i kyrkan. Och även de anslutit sig till någon av många fria andliga sammanslutningarna i orter så nog låta de döpa sina barn i kyrkan. Dock med undantag av dem som ej gillar barnadop. Orsaken till denna förändring är kanhända tvåfaldig. Först och främst har det kanske blivit en modesak att döpa barnen i kyrkan. Det anses vara förnämare med kyrkdop. Och dels prästernas lätt förståeliga agitation för dop i kyrkan. Det verkar onekligen mera högtidligt. Denna förändring i tänkesätt angående platsen för dopförrättning, tog otvivelaktigt sin början omkring 1945.

Kyrktagning förekom högst sällan i hemmet. Om det förekom någon gång så berodde det på sjukdom. Kyrktagningen i kyrkan skedde vanligast i samband med dopet. Här förekom kyrktagning obligatoriskt ända till omkring 1940. Och det har även senare förekommit någon enstaka gång.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!